

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень практики Суду № 97

Травень 2007

Ramsahai та інші проти Нідерландів [ВП] - 52391/99

Рішення від 15.05.2007 [ВП]

Стаття 2

Стаття 2-1

Життя

Стаття 2-2

Використання сили

Ефективність розслідування летального пострілу, зробленого поліцейським; міра, до якої родичі жертви змогли взяти участь в справі; відсутність публічного розгляду скарги родичів проти рішення про відмову в порушенні кримінальної справи проти поліцейського: *порушення; немає порушення*
Летальний постріл поліцейського при спробі арешту: *немає порушення*

Факти: рішення стосується смерті Моравії Рамшахаї (Moravia Ramsahai), сина і онука заявників, якого у віці 19 з половиною років застрелив поліцейський в Амстердамі за наступних обставин. Одного разу в суботу вночі під час фестивалю Моравія Рамшахаї вкрав скутер: погрожуючи власнику пістолетом, він втік на ньому. Поліція була проінформована про крадіжку. Двоє поліцейських у формі, Б. та Б., які знаходились в патрульній машині, помітили скутер, за кермом якого була особа, схожа на повідомлений опис. Один з офіцерів побіг до підозрюваного та спробував заарештувати його, але після нетривалої боротьби Моравії Рамшахаї вдалося вирватися. Офіцер побачив, як він вийняв з-під ремня пістолет, на що він вийняв свій службовий пістолет та наказав Моравії Рамшахаї скласти зброю. Молодик відмовився підкоритися. У той же час другий офіцер вийшов з патрульного автомобіля та підійшов до місця події. Тоді, як вбачається, Моравія Рамшахаї підняв пістолет та направив його в сторону офіцера, який дістав свій пістолет та вистрілив. Потерпілий був

поранений в шию і помер після прибуття швидкої допомоги. Пістолет Моравії Рамшахаї був знайдений зарядженим та готовим до стрільби.

Було розпочате кримінальне розслідування. Воно частково проводилось поліцейським відділом, в якому працювали поліцейські Б. та Б. Цей місцевий поліцейський відділ проводив розслідування протягом перших 15 з половиною годин, після чого розслідування було передано під відповідальність головного інспектора Державного департаменту з розслідування злочинів. Головний інспектор надіслав свій звіт прокурору, який відповідав за слідчу роботу по кримінальним справам, розслідуваним у поліцейському відділі, в якому служили Б. та Б. Прокурор дійшов висновку, що летальний постріл було зроблено в порядку самооборони, а тому відповідний поліцейський не буде притягнутий до відповідальності. Заявники отримали право на доступ до матеріалів справи. Вони оскаржили рішення прокурора про відмову в порушенні справи проти поліцейського, але це рішення було залишено в силі апеляційним судом, в якому розгляд справи та прийняття рішення не були відкритими.

Право: Летальний постріл поліцейського: Велика палата мала сумніви щодо незалежності та якості розслідування смерті. Що стосується особи поліцейського, який зробив летальний постріл, то існувала певна невідповідність між версією поліцейських, які були присутні на місці події, та версією поліцейських, з якими зв'язались по рації після пострілу; крім того, розслідування було розпочато та проводилось поліцейськими, які, як і Б. та Б., працювали в місцевому поліцейському відділі. Тим не менш, встановлення фактів, здійснене Палатою Суду, серйозно не ставилось під сумнів сторонами. Крім того, опис поведінки Моравії Рамшахаї, який зробили офіцери Б. та Б., узгоджувався з іншими встановленими фактами і, зокрема, з тим фактом, що раніше в той же день молодик вже розмахував пістолетом, загрожуючи іншим людям. За цих обставин, Велика палата вирішила розглянути справу у світлі фактів, встановлених Палатою. Вона погодилася з Палатою, що летальний постріл не перевищив те, що було «абсолютно необхідним».

Висновок: немає порушення (одноголосно).

Ефективність розслідування обставин смерті:

На відміну від Палати, Велика палата порохувала, що адекватність розслідування була підірвана певними недоліками, а саме: неможливістю перевірити руки поліцейських Б. та Б. на предмет наявності слідів пороху та здійснити відтворення подій, очевидною відсутністю вивчення їхньої зброї та боєприпасів, а також відсутністю адекватного відображення в малюнках чи фотографіях поранення тіла жертви смертоносною кулею. Крім того, після події поліцейських Б. та Б. не ізолювали один від одного, і їх допитали майже через три дні після цього. Хоча жодних доказів того, що вони вступили в змову один з одним або зі своїми колегами, не було, сам факт, що відповідні заходи не були прийняті, щоб зменшити ризик такої змови, призвів до суттєвих недоліків. Ці недоліки були тим більше прикрити, враховуючи, що за винятком двох поліцейських, свідків, які б бачили зблизька летальний постріл, не було.

Висновок: порушення з огляду на неадекватність розслідування (тринадцять голосів проти чотирьох).

Що стосується незалежності поліцейського розслідування, то з моменту смерті минуло п'ятнадцять з половиною годин, перш ніж Державний департамент з розслідування злочинів приступив до розслідування. За цей час головна

частина розслідування була проведена тим самим поліцейським відділом, в якому працювали офіцери Б. та Б. Уряд не вказав на будь-які спеціальні обставини, які викликали необхідність негайних дій у даній справі з боку місцевого поліцейського відділу, окрім як забезпечення недоторканності місця події. Оскільки представники Державного департаменту з розслідування злочинів могли прибути на місце події в середньому не пізніше, ніж через півтори години, затримка в п'ятнадцять з половиною годин не була неприйнятною. Що стосується інших розслідувань місцевого поліцейського відділу, які проводились за вимогою та під відповідальністю Державного департаменту з розслідування злочинів після того, як він сам приступив до розслідування, то подальша участь Департаменту не була достатньою для того, щоб видалити найменші натяки на недостатню незалежність поліції.

Висновок: порушення, оскільки розслідування поліцією не було достатньо незалежним (шістнадцять голосів проти одного).

Що стосується ролі прокурора, то розслідування поліцією перебувало під наглядом прокурора, який ніс ієрархічну відповідальність за роботу поліцейських Б. та Б. і їхніх колег. Той же прокурор у рамках здійснення повноважень, делегованих йому старшим прокурором, прийняв рішення про відмову в порушенні кримінальної справи. Прокуратура не могла не вдаватися до допомоги поліції для отримання інформації та підтримки. Цього самого по собі не достатньо, щоб зробити висновок про те, що вона не була незалежною по відношенню до поліції. Однак проблеми могли виникнути, якщо прокурор мав тісні робочі зв'язки з певним поліцейським відділом. У даній справі було б краще, якби розслідування перебувало під наглядом прокурора, не пов'язаного з місцевим поліцейським відділом, особливо враховуючи участь цього відділу в самому розслідуванні. Тим не менш, слід було прийняти до уваги ступінь незалежності прокуратури Нідерландів і те, що відповідальність за розслідування в кінцевому рахунку лежала на головному прокурорі. Більш того, існувала можливість контролю з боку незалежного суду, і заявники фактично скористалися нею.

Висновок: немає порушення у зв'язку з участю прокурора, який здійснював нагляд за розслідуванням (тринадцять голосів проти чотирьох).

Участь заявників у розслідуванні: як і Палата, Велика палата порахувала, що заявники мали доступ до інформації, отриманої в результаті розслідування, в достатній мірі для ефективної участі в провадженні, яке стосувалось оскарження рішення про відмову в порушенні кримінальної справи.

Висновок: немає порушення (одноголосно).

Відсутність публічності в провадженні, порушеному заявниками стосовно перегляду по суті рішення про відмову в порушенні кримінальної справи, та у прийнятті рішення апеляційним судом:

Велика палата погодилася з Палатою, що провадження не повинне було бути відкритим для громадськості. Проте, на відміну від Палати, вона висловила думку, що рішення апеляційного суду також не повинне було бути прийняте у відкритому засіданні. Заявники отримали повний доступ до матеріалів справи, мали змогу ефективно брати участь у слуханні апеляційного суду та отримали вмотивоване рішення. Відтак ймовірність того, що від апеляційного суду чи заявників могли приховати будь-яку важливу інформацію, була малою. Крім того, враховуючи, що заявники не були позбавлені можливості самі оприлюднити рішення, вимога публічності була задоволена в достатньому

обсязі, аби уникнути небезпеки будь-якого неправомірного прикриття інформації з боку органів влади.

Висновок: немає порушення (п'ятнадцять голосів проти двох).

Суд постановив тринадцятьма голосами проти чотирьох, що стаття 6 Конвенції не застосовувалась до провадження, порушеного заявниками за статтею 12 Кримінально-процесуального кодексу Нідерландів проти рішення прокурора про відмову в порушенні кримінальної справи.

Стаття 41 - 20000 євро за моральну шкоду.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Це коротке викладення рішення, зроблене Секретаріатом, не є зобов'язальним для Суду.

Натисніть тут для доступу до Інформаційних бюлетенів з практики Суду:
[Case-Law Information Notes](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int